

RAAD VOOR HET VERBRUIK

ADVIES

betreffende de problematiek van de herinneringskosten, de kosten van ingebrekestelling en de nalatigheidsinteressen in geval van laattijdige betaling.

Brussel, 26 januari 2017

SAMENVATTING

De Raad voor Verbruik werd op 20 september 2016 door de Minister van Economie en Consumenten verzocht een advies uit te brengen over de problematiek van herinneringskosten, kosten van ingebrekestelling en nalatighedsinteressen bij laattijdige betaling van de facturen.

De Raad beschrijft in dit eerste advies de verschillende problemen met betrekking tot deze extra kosten en met betrekking tot de mogelijkheid van invordering van deze kosten.

De Raad wenst verder te beraadslagen over concrete oplossingen en zal hierbij onder meer de volgende pistes onderzoeken:

- Maximale vergoedingen in geval van niet-tijdige of niet-volledige betaling;
- Noodzaak voor het inrichten van een procedure voor vereenvoudigde invordering.

De Raad voor het Verbruik, die, op 20 september 2016 door de minister van Economie en Consumenten om advies werd verzocht betreffende de problematiek van herinneringskosten, de kosten van ingebrekestelling en de nalatigheidsinteressen in geval van laattijdige betaling, is op 26 januari 2017 in plenaire vergadering bijeengekomen onder het voorzitterschap van Reinhard Steennot, en heeft huidig advies goedgekeurd.

De Raad voor het Verbruik heeft de voorzitter verzocht dit advies voor te leggen aan de minister van Economie en Consumenten en aan de Minister van Middenstand, Zelfstandigen en KMO's.

ADVIES

De Raad voor het Verbruik;

Gelet op de brief van 20 september 2016 waarin de minister van Economie en Consumenten om een advies verzoekt over het hogergenoemde onderwerp;

Gelet op de werkzaamheden van de Commissie « Handelspraktijken » voorgezeten door de heer Ducart (Test-Aankoop) tijdens haar vergaderingen van 11 oktober, 21 november, 20 december 2016 en 23 januari 2017;

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van de volgende leden van de Raad : de dames De Roeck (Gezinsbond), Frère (Test-Aankoop), Pint (Comeos), Vanden Abeele (Agoria), Van Overwaele (Confederatie Bouw) en de heren Cloots (Unizo) en Lesceux (UCM);

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van de volgende deskundigen : de dames Bovy (Test-Aankoop), Declercq (Gezinsbond), De Cort (BV-OECO), Defossez (Steunpunt voor de Diensten Schuldbemiddeling), Raghenò (VBO) en de heren De Koning (BV-OECO), Noël (Observatoire du crédit et de l'endettement), Steennot (Voorzitter van de Raad voor het Verbruik);

Gelet op het ontwerpadvies opgesteld door Mevr. De Cort (BV-OECO) en de heren De Koning (BV-OECO) en Cloots (Unizo);

BRENGT HET VOLGEND ADVIES UIT :

1. Inleiding

Bij brief van 20 september 2016 heeft de Minister van Economie en Consumenten, Kris Peeters, een advies aanhangig gemaakt bij de Raad aangaande de problematiek van de laattijdige betaling van facturen en van de kosten en vergoedingen die dit kan meebrengen voor de consument. De consument kan aldus met diverse problemen worden geconfronteerd, maar ook de ondernemingen lopen risico met onbetaalde facturen over te blijven.

De Raad erkent het probleem en heeft zich met de nodige aandacht over dit dossier gebogen. De gevolgen van het laattijdig betalen van facturen kunnen nefast zijn voor de consument en de onderneming. **De Raad** wijst er evenwel op dat het gerechtvaardigd is dat er extra kosten gevraagd worden door ondernemingen, die de daarmee samenhangende lasten moeten dekken en tevens de consument moeten aansporen zijn rekeningen te betalen. Zoals bevestigd in vaststaande rechtspraak moeten de kosten van de vergoedingen in verhouding staan met de potentiële schade zoals die voorzienbaar is bij het sluiten van de overeenkomst. De aangerekende vergoedingen moeten met andere woorden evenredig zijn met de kosten die de onderneming draagt. Uit de praktijk is echter gebleken dat dit in bepaalde situaties niet het geval is.

De problemen waarmee zowel consument als onderneming mee geconfronteerd worden zijn divers :

- Cumul van verschillende kosten waardoor de factuur proportioneel te sterk oploopt¹;
- Het feit dat soms te snel beroep wordt gedaan op externe partijen om facturen in te vorderen, waardoor de totale vergoeding te snel te sterk stijgt. De kosten van de minnelijke invorderaar zijn vaak disproportioneel ten aanzien van de uitstaande schuld;
- Algemene voorwaarden die vaag zijn opgesteld waardoor de schuldenaar niet op voorhand kan inschatten hoe deze kosten zullen berekend worden. Voornamelijk zinnen als «*Alle kosten voor gerechtelijke en buitengerechtelijke invordering zijn voor rekening van de schuldenaar*» die in verschillende algemene voorwaarden worden opgenomen, stellen de deur open voor misbruiken. Deze praktijken vinden nog plaats ondanks de duidelijke rechtspraak, en een duidelijk advies van de Commissie Onrechtmatige Bedingen². Immers, de consument kan deze kosten enkel betwisten voor de rechtbank op basis van artikel VI.83, 17° en 24°, WER. Vooral voor kleinere facturen is dergelijke procedure vaak de sop het kool niet waard;
- Een eerste betalingsherinnering die vaak betalend is en waarvan het bedrag sterk uiteen loopt.

¹ Het arrest Radlinger/Finway van het Hof van Justitie van de EU (C-377/14, 21 april 2016, randnummer 101) stelt dienaangaande duidelijk dat "richtlijn 93/13 (betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten) aldus moet worden uitgelegd dat **bij de beoordeling of de schadevergoeding die wordt opgelegd aan de consument die zijn verbintenissen niet nakomt, onevenredig hoog is** in de zin van punt 1, onder e), van de bijlage bij die richtlijn, moet worden **nagegaan wat de cumulatieve werking is van alle desbetreffende bedingen van de betrokken overeenkomst**, ongeacht of de schuldeiser daadwerkelijk de volledige nakoming van al die bedingen nastreeft, en dat het in voorkomend geval aan de nationale rechter staat om krachtens artikel 6, lid 1, van die richtlijn alle consequenties te trekken die voortvloeien uit de vaststelling dat bepaalde bedingen oneerlijk zijn, en alle bedingen waarvan is erkend dat zij oneerlijk zijn, buiten toepassing te laten opdat de consument door die bedingen niet is gebonden.";

² COB 39: http://economie.fgov.be/nl/binaries/COB39_tcm325-279977.pdf

De Raad erkent dat de problemen zich niet enkel stellen bij de minnelijke invordering van schulden aan private bedrijven, maar ook bij de minnelijke invordering van schulden bij publieke en semi-publieke instellingen (vb. ziekenhuizen).

De Raad stelt eveneens dat deze problematiek zich vooral stelt wanneer er een beroep wordt gedaan op externe partijen (deurwaarders, advocaten en incassobureaus). **De Raad** wijst erop dat de praktijken bij de incassobureaus sinds de wet van 20 december 2002 betreffende de minnelijke invordering van schulden van de consument, veel minder problematisch zijn. De controle die de FOD Economie op de incassobureaus voert, blijkt in de praktijk efficiënt. De deurwaarders en advocaten dienen echter niet ingeschreven te worden om aan minnelijke invordering van schulden te mogen doen, en zijn dan ook niet onderworpen aan de controle door de FOD Economie.

De Raad erkent eveneens dat laattijdige betaling van facturen ook problematisch is voor bedrijven als de schuld gedurende een te lange tijd openstaat. In dat geval zullen ze immers verplicht zijn andere vormen van financiering te zoeken, en tijd en middelen te investeren in het opvolgen en invorderen van de openstaande schuld.

De Raad meent dat excessen moeten ingeperkt kunnen worden. Hiermee wordt er zowel verwezen naar de excessen uitgaande van de schuldeiser (vb. opsplitsen van schuldvorderingen met het oog op meerdere malen de maximale schadevergoeding te kunnen eisen), als excessen uitgaande van de schuldenaar (overdreven late betaling).

2. Voorstel

De Raad is ervan overtuigd dat een oplossing kan gevonden worden op basis van de elementen die nu op tafel liggen. De oplossingen dienen met de volgende elementen rekening te houden :

- De vergoeding voor de consument mag niet disproportioneel oplopen maar de schade van de onderneming dient wel vergoed te worden;
- De partijen moeten aangemoedigd worden om hun geschillen minnelijk te regelen. De oplossing moet van toepassing zijn op schulden bij private bedrijven, en schulden bij semi-publieke en publieke bedrijven.

De Raad wenst verder te beraadslagen over concrete oplossingen, en zal hierbij onder meer de volgende pistes onderzoeken:

- Maximale vergoedingen in geval van niet-tijdige of niet-volledige betaling;
- Noodzaak voor het inrichten van een procedure voor vereenvoudigde invordering.